

اداره کل بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل

معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی

نظام نامه آموزش بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیرعامل

را اخذ نمایند. نحوه برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی HSE حسب موضوع پیمان باید در شرایط خصوصی درج گردد.

ج- کارکنان پیمانکار حسب ضرورت و در چارچوب ضوابط مربوطه باید در کلاسهای آموزشی HSE تخصصی که توسط امور HSE کارفرما تدارک دیده می‌شود، شرکت نمایند. گذراندن این دوره جهت مشاغل رانندگی جرثقیل و تجهیزات بالابر و مشاغل مرتبط، جوشکاری، داربست بندی، رانندگان وسایط نقلیه سبک و سنگین ضروری است و جهت سایر مشاغل حسب صلاحدید امور HSE کارفرما و ضرورت، برنامه ریزی و اقدام خواهد شد. هزینه برگزاری دوره‌های آموزش تخصصی از پیمانکار دریافت خواهد شد.

۷-۷-آموزشهای HSE خارج از کشور

هرگونه اعزام شاغلین به صورت فردی یا گروهی به دوره‌های آموزشی خارج از کشور، همایش‌ها سمینارها و موارد مشابه مطابق بند (۴) بخش (۲-۰۵-۴) مجموعه مقررات اداری و استخدامی کارکنان و اخذ مجوزهای ذیربط می‌باشد.

۷-۸-ارزشیابی آموزش:

ارزشیابی در چارچوب نظام آموزش و توسعه منابع انسانی توسط ادارات آموزش شرکتهای اصلی و تابعه انجام می‌گیرد.

بررسی

به منظور ارتقای اثربخشی برنامه های آموزشی بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیر عامل در چارچوب و الزامات ناظر بر ماده ۱۰ قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت مصوب ۱۳۹۱/۲/۱۹ مجلس محترم شورای اسلامی و متعاقب آن تکالیف ناشی از مواد فصل چهارم آیین نامه نظام های اداری و استخدامی کارکنان صنعت نفت به شماره ۹۲۲۹۲ مورخ ۱۳۹۳/۹/۲، نظام مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست به شماره ۳۸۴۳-۲۸/۱ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۴ و تصمیمات شورای مرکزی سلامت، ایمنی و محیط زیست (سلام)، نظام نامه آموزش بهداشت، ایمنی، محیط زیست و پدافند غیر عامل با عنایت به مفاد و الزامات نظام آموزش و توسعه منابع انسانی صنعت نفت، به شرح زیر ابلاغ می شود.

۱- هدف:

فرایند آموزش بهداشت، ایمنی و محیط زیست در نهادهای سازی فرهنگ و اجرای صحیح الزامات HSE حائز اهمیت ویژه می باشد. الزامات بند ۳-۴ راهنمای استقرار و توسعه نظام مدیریت HSE صنعت نفت، به امر آموزش و نقش آن در کسب شایستگی های مورد نیاز شغلی اختصاص دارد که در آن علاوه بر الزام بر انجام آموزش به منظور تضمین شایستگی کارکنان، به آموزش پیمانکاران، آموزش های مورد نیاز کارکنان در شرایط اضطراری و نیز آموزش در مدیریت تغییر به عنوان نیازمندیها و الزامات نظام مدیریت HSE تاکید شده است. استمرار و اثربخشی آموزش های HSE، نقش موثری در شناسایی خطرات، کنترل ریسکهای محیط کار و پیشگیری از بروز حوادث دارد. این سند فرایند کلی طرح ریزی، استقرار، اجرا و کنترل اثربخشی نظام آموزش HSE و پدافند غیرعامل در صنعت نفت را بر اساس نیازمندیهای راهنمای استقرار و توسعه نظام مدیریت HSE و نظام آموزش و توسعه منابع انسانی صنعت نفت را تشریح می نماید.

۲- دامنه کاربرد:

اجرای مفاد این نظام نامه برای وزارت نفت و کلیه شرکت های اصلی و فرعی تابعه، سازمان ها و موسسات تابعه آن و پیمانکاران طرف قرارداد آنها الزامی می باشد. تهیه مستندات تکمیلی از جمله رویه های اجرایی و دستورالعمل های کاری در صورتی که مغایرتی با چارچوب و کلیات این نظام نامه نداشته باشد با تأیید اداره کل بهداشت، ایمنی و محیط زیست و پدافند غیرعامل و اداره کل آموزش، برنامه ریزی نیروی انسانی و تحول اداری بلامانع است.

۳- مسئولیت ها:

۳-۱- بازنگری نظام نامه حسب درخواست مدیرکل بهداشت، ایمنی و محیط زیست و پدافند غیرعامل و مدیرکل آموزش، برنامه ریزی نیروی انسانی و تحول اداری و با انجام هماهنگی فی مابین قابل انجام می باشد.

۳-۲- مدیریت های توسعه منابع انسانی و HSE شرکتهای اصلی مسئولیت برنامه ریزی به منظور استقرار این سند در سطح شرکتهای / واحدهای تابعه و نظارت و کنترل بر استقرار آن را برعهده دارند.

۳-۳- ابلاغ اصلاحات و بازنگری های صورت پذیرفته در این نظام نامه توسط معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی صورت می پذیرد.

۴- تعاریف

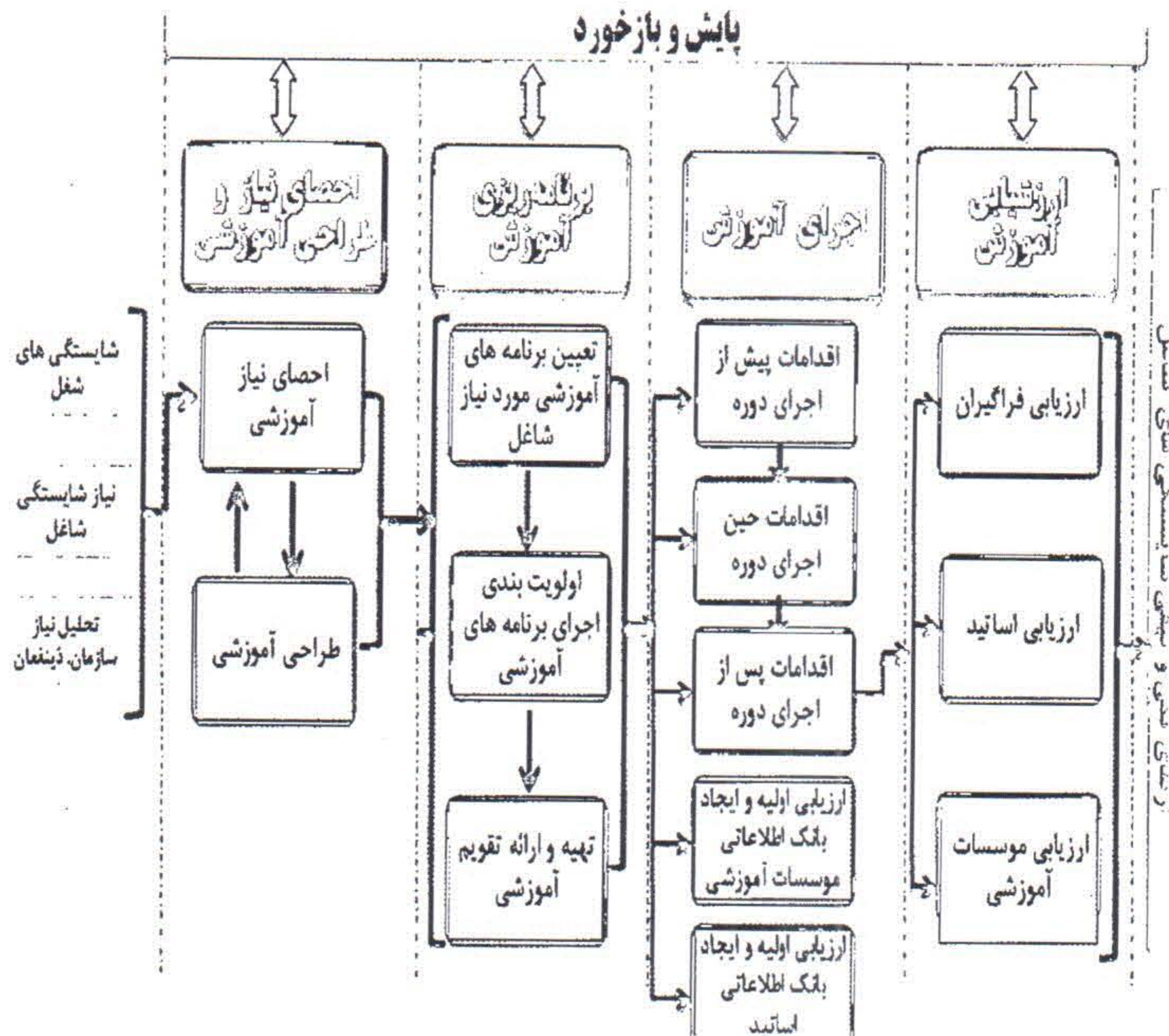
- مشاغل حیاتی HSE: فعالیتهای، وظایف و مسئولیت های مشخص شده که برای حصول اطمینان از یکپارچگی دارایی ها، پیشگیری از حوادث و کاهش اثرات نامطلوب HSE، حیاتی است. لیست مشاغل حیاتی پس از شناسایی مشاغل مذکور توسط امور HSE شرکتهای فرعی تابعه، تأیید مدیریت های HSE شرکتهای اصلی و تصویب اداره کل بهداشت، ایمنی و محیط زیست و پدافند غیرعامل ارائه می گردد.
- کنترل عملیات: رویه ها و دستورالعملهای اجرایی، کنترلهای فیزیکی، چک لیستها، آموزش، فعالیتهای فردی یا سایر ابزارهایی است که برای مدیریت جنبه های مهم یا رعایت الزامات HSE در عملیات بکار می رود.

۵- سیاستهای اصلی

- افزایش سطح آگاهی عمومی و تخصصی نیروی انسانی در حیطه HSE و پدافند غیرعامل در تمامی سطوح سازمانی و اشاعه فرهنگ HSE با هدف پیشگیری و کاهش وقوع حوادث و حفاظت از سرمایه های انسانی و مادی، تجهیزات و محیط زیست.
- تعیین حیطه وظایف و نحوه تعامل موثر و بهینه مدیریت های HSE و آموزش شرکتهای اصلی، فرعی و تابعه در خصوص نحوه اجرای فرایند آموزش HSE و پدافند غیرعامل.
- شناسایی مشاغل حیاتی HSE و پدافند غیرعامل و تدوین نیازمندیهای آموزشی آن در راستای مدیریت ریسک های شغلی و عملیاتی و ارتقاء شایستگی های کارکنان در مشاغل و فعالیتهای حیاتی HSE و پدافند غیرعامل، کنترل ریسک های عملیاتی، فرایندی و شغلی از طریق ارتقاء آگاهی کارکنان در رویه های کنترل عملیات HSE

۶- فرایند آموزش:

این نظام نامه دارای گام های زیر می باشد:

۷- مراحل اجرایی:

۷-۱- **احصای نیاز آموزشی:** نیازهای آموزشی بهداشت، ایمنی و محیط زیست و پدافند غیر عامل منبعث از موارد زیر، پس از دریافت از مبادی ذیربط توسط ادارات آموزش شرکت های اصلی با حضور حداقل دو (۲) نماینده مطلع در حوزه HSE و پدافند غیرعامل به انتخاب مدیریت HSE شرکت اصلی در کمیته ها و جلسات مربوطه احصاء می گردد:

- **فعاليتها و وظائف حیاتی HSE:** شناسایی مشاغل حیاتی HSE و پدافند غیرعامل از جمله وظایف واگذار شده به پیمانکاران طرف قرارداد و تحلیل و تعیین نیازهای آموزشی مشاغل بر عهده مدیریت HSE شرکتهای اصلی با همکاری مدیریت های توسعه منابع انسانی شرکتهای اصلی می باشد. لیست مشاغل حیاتی پس از شناسایی مشاغل مذکور توسط امور HSE شرکت های فرعی تابعه، تأیید

مدیریت‌های HSE شرکت‌های اصلی و تصویب اداره کل بهداشت، ایمنی و محیط زیست و پدافند غیرعامل ارائه می‌گردد.

- **صلاحیتهای حرفه ای مشاغل HSE :** مسئولیت ابلاغ راهبردها و سیاست های کلان این حوزه بر عهده اداره کل HSE و پدافند غیرعامل با همکاری مبادی ذیربط از جمله متولی تعیین شایستگی های شغلی مرتبط، مراکز سنجش و ارزیابی شایستگی ها، ادارات آموزش، متولی بکارگیری گواهینامه های صلاحیت در اقدامات پرسنلی نظیر ارتقاء و انتصابات می باشد.
- **فرهنگ HSE:** با توجه به برنامه های استراتژیک هر شرکت در ارتقاء فرهنگ، ابتدا باید ارزیابی فرهنگ HSE و پدافند غیرعامل بر اساس یکی از مدل‌های موجود در بازه زمانی حداقل سه ساله انجام و خروجی آن به عنوان یکی از ورودی های نیازسنجی آموزشی مورد استفاده قرار گیرد. مسئولیت برنامه‌ریزی و انجام پیمایش ارزیابی فرهنگ HSE و پدافند غیرعامل در شرکت‌ها و واحدهای تابعه بر عهده مدیریت HSE شرکت‌های اصلی با همکاری ادارات HSE شرکت‌های تابعه می باشد.
- **ضوابط، الزامات، رویه ها و دستورالعملهای HSE:** نیازسنجی مبتنی بر ضوابط، الزامات، رویه ها و دستورالعملهای HSE و پدافند غیرعامل بر عهده مدیریت‌های توسعه منابع انسانی با همکاری مدیریت‌های HSE شرکت‌های اصلی می باشد.
- **کنترل عملیات HSE و مدیریت تغییر:** نیازسنجی مبتنی بر کنترل عملیات HSE و مدیریت تغییر بر اساس درخواست ادارات HSE شرکت های تابعه پس از تأیید مدیریت های HSE و مدیریت های توسعه منابع انسانی شرکت های اصلی می باشد.
- **حوادث و مورد کاویها:** مدیریت HSE شرکتهای اصلی موظف به تهیه بانک اطلاعات رویدادهای HSE بوده و حوادث و مورد کاوی ها حداقل سالانه یک بار با هدف اشتراک و اشاعه درس آموخته ها به منظور پیشگیری از تکرار مجدد رویدادها باید مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و در صورت لزوم دوره های آموزشی مبتنی بر درس آموزی استخراج شوند.
- **تحلیل خطرات (شغلی/ فرایندی) و ارزیابی ریسک :** با توجه به نتایج تحلیل خطرات فرایندی/شغلی و به منظور کنترل ریسکهای ناشی از خطرات شناسایی شده، چنانچه در کتابچه ارزیابی ریسک های شغلی/فرایندی جانمایی شود، برگزاری دوره های آموزشی به عنوان یکی از روشهای کنترل ریسک استخراج شده است، لازم است در فرایند احصای نیاز آموزشی مورد توجه قرار گیرد.

تبصره (۱): نیازسنجی مبتنی بر اهداف، راهبردها و سیاستهای کلان HSE و پدافند غیرعامل، توسط اداره کل بهداشت، ایمنی و محیط زیست و پدافند غیرعامل با همکاری اداره کل آموزش، برنامه ریزی نیروی انسانی و تحول اداری صورت می گیرد.

۷-۲- طراحی آموزشی:

مدیریت HSE شرکت اصلی پس از تکمیل شناسنامه دوره آموزشی، مراتب را جهت بررسی های کارشناسی به ادارات آموزش شرکت های اصلی منعکس می نماید. متعاقباً پس از بررسی های کارشناسی، از طریق جلسات مشترک مابین آموزش شرکت اصلی و مدیریت HSE شرکت اصلی، شناسنامه های مذکور نهایی شده و از طریق ادارات آموزش شرکت اصلی به اداره کل آموزش، برنامه ریزی نیروی انسانی و تحول اداری جهت طرح در کمیته مربوطه و ثبت شناسنامه آموزشی در سیستم جامع نیروی انسانی و تخصیص کد براساس دستورالعمل مربوطه ارسال می گردد. قبل از طرح موضوع در کمیته، تأیید اداره کل بهداشت، ایمنی و محیط زیست و پدافند غیرعامل توسط اداره کل آموزش، برنامه ریزی نیروی انسانی و تحول اداری اخذ می گردد.

۷-۳- تعیین برنامه های آموزشی مورد نیاز:

برنامه های آموزشی HSE و پدافند غیرعامل مبتنی بر احصای نیاز آموزشی استخراج شده، توسط ادارات آموزش با همکاری ادارات HSE هر یک از شرکتهای فرعی و تابعه تعیین می شود. رؤس برنامه های آموزشی برگرفته از درس آموزی از حوادث، ارزیابی ریسک، مدیریت تغییر و ... با هماهنگی مدیریت های HSE شرکت های اصلی توسط ادارات آموزش شرکت های اصلی به ادارات آموزش شرکت های فرعی و تابعه ابلاغ می گردد.

۷-۴- اولویت بندی اجرای برنامه های آموزشی:

اولویت بندی برنامه های آموزشی HSE، در کارگروه مشترکی توسط ادارات آموزش و HSE هر یک از شرکتهای فرعی و تابعه با در نظر داشتن مفاد بند (۷-۳) انجام می پذیرد. اولویت بندی دوره های آموزشی باید به گونه ای انجام شود که نیازهای آموزشی HSE ضروری شاغل در اولین زمان ممکن اجرا شود. بدین منظور لازم است در اولویت بندی، به ترتیب زیر عمل شود:

- اولویت اول: دوره های آموزشی HSE منتج از تحلیل خطرات و ارزیابی ریسک، فعالیتهای و وظایف HSE، کنترل عملیات HSE و مدیریت تغییر.
- اولویت دوم: دوره های آموزشی HSE منتج از حوادث و مورد کاویها
- اولویت سوم: سایر موارد

۵-۷- تهیه و ارائه تقویم آموزشی:

مسئولیت تهیه و ارائه تقویم آموزشی بر عهده ادارات آموزش شرکتهای فرعی و تابعه در چارچوب مفاد بند (۷-۳) می باشد.

۶-۷- اجرای دوره آموزشی:

اقدامات لازم جهت اجرای دوره از جمله انتخاب استاد و تایید صلاحیت مدرس و موسسات آموزشی براساس دستورالعمل مربوطه با تایید ادارات آموزش شرکت های اصلی صورت می گیرد. در این چارچوب در ارزیابی مدرسین و موسسات آموزشی با استفاده از ارزیابان تخصصی HSE شرکت های اصلی و فرعی انجام می پذیرد. دسترسی به بانک اطلاعاتی مدرسین و موسسات آموزشی برای مدیریت HSE شرکتهای اصلی و تابعه فراهم می گردد.

تبصره- آموزش نیروهای پیمانکاری با توجه به ضوابط و دستورالعمل اجرای الزامات و رویه های مدیریت HSE و صنعت نفت به شماره ۲۰۷۵۳۰-۲۰/۲ مورخ ۱۳۹۵/۵/۱۰ در چارچوب زیر صورت می گیرد:

الف- ادارات HSE هر یک از شرکتهای تابعه / فرعی موظفند نیازهای آموزشی هر یک از شرکتهای پیمانکار را با توجه به شیوه نامه اجرای الزامات و رویه های مدیریت HSE در قراردادهای صنعت نفت، (ابلاغیه شماره ۲۰۷۵۳۰ مورخه ۹۵/۵/۱۰ مقام عالی وزارت) به اداره آموزش شرکت تابعه / فرعی متبوعه و امور قراردادهای اعلام نمایند تا در متن تعهدات قراردادی پیمانکار درج شود. با توجه به شیوه نامه اجرای الزامات و رویه های مدیریت HSE در قراردادهای صنعت نفت، منطبق با مفاد ۵-۱-۲۸ و ۵-۱-۵ و ماده ۳ این شیوه نامه، آموزش های عمومی با هزینه شرکت تابعه / کارفرما و آموزشهای تخصصی با هزینه پیمانکار می باشد.

ب- کلیه کارکنان پیمانکار قبل از شروع به کار باید در کلاس های آموزشی توجیهی HSE که توسط / تحت نظارت مستقیم کارفرما طرح ریزی و به صورت رایگان برگزار می شود، شرکت نموده و تأییدیه گذراندن دوره

را اخذ نمایند. نحوه برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی HSE حسب موضوع پیمان باید در شرایط خصوصی درج گردد.

ج- کارکنان پیمانکار حسب ضرورت و در چارچوب ضوابط مربوطه باید در کلاسهای آموزشی HSE تخصصی که توسط امور HSE کارفرما تدارک دیده می‌شود، شرکت نمایند. گذراندن این دوره جهت مشاغل رانندگی جرثقیل و تجهیزات بالابر و مشاغل مرتبط، جوشکاری، داربست بندی، رانندگان وسایط نقلیه سبک و سنگین ضروری است و جهت سایر مشاغل حسب صلاحدید امور HSE کارفرما و ضرورت، برنامه ریزی و اقدام خواهد شد. هزینه برگزاری دوره‌های آموزش تخصصی از پیمانکار دریافت خواهد شد.

۷-۷- آموزشهای HSE خارج از کشور

هرگونه اعزام شاغلین به صورت فردی یا گروهی به دوره‌های آموزشی خارج از کشور، همایش‌ها سمینارها و موارد مشابه مطابق بند (۴) بخش (۲-۰۵-۴) مجموعه مقررات اداری و استخدامی کارکنان و اخذ مجوزهای ذیربط می‌باشد.

۷-۸- ارزشیابی آموزش:

ارزشیابی در چارچوب نظام آموزش و توسعه منابع انسانی توسط ادارات آموزش شرکتهای اصلی و تابعه انجام می‌گیرد.